

Arvi Yli-Hankala
Professori, yliääkäri
Tampereen yliopisto ja Tays
arvi.yli-hankala@pshp.fi

PROFFAN PALSTA

Vuosi vaihtuu, työ jatkuu

Elämme kovia aikoja, ystävät hyvät. Koronapandemian toinen aalto on käsillä, ja maailmanpolitiikassa puhaltavat oudot tuulet. Nämä asiat kietoutuvat toisiinsa tavalla, jonka lopputulos on melkoisen sakeaa huttua. Tieteellinen tutkimustyö on ennen kokemattoman paineen alaisena, ja hoitoja, rokotukset mukaan lukien, on vaadittu laajaan käyttöön ilman pätevää näyttöä tehosta ja turvallisuudesta. Vaatimusten esittäjinä ovat luonnollisesti olleet tahot, joilla on vain vähäinen tai olematon ymmärrys tieteellisen tiedon hankkimisesta ja tulosten tulkinnasta.

Yhdysvaltain presidenttikausien nelivuotinen jatkumo lähestyy seuraavaa sarana-kohtaansa. Valtaa tähän asti pitäneen hallinnon toimeliaisuuden seuraaminen on eurooppalaisesta näkökulmasta tuottanut yhä uusia silmien pyörittelyn ja naureskelun aiheita. Samalla käyttöön tullut Goebbel -henkinen valheiden jankuttaminen ja loputon *ad hominem (abusivum)* -twiittailu on osoittanut voimansa. Tämä on herättänyt aiheellisen huolen myös siitä, miten pysyvästi ihmisten välinen kanssakäyminen on neljässä vuodessa muuttunut? Mihin tämä kaikki jatkuessaan johtaa? Muutuuko kaikki poliittiseksi? Parhailtaan riehuvan pandemiaan liittyvät näkemykset ja toimenpidevaateethan ovatkin jo pitkälti politisoituneet.

Suomessa kukaan ei kai vielä ole ehdottanut minkään ongelman ratkaisuksi dekapitaatioita ja presidentinlinnan portinpielien koristelemista tutkijoiden seivästetyillä päillä. Kuitenkin täälläkin useat oman elämänsä epidemiologit ja kokemusasiatuntijat pyrkivät kiihtyvällä tahdilla haastamaan tieteellisen tiedon validiteettia ja horjuttamaan tutkijoiden uskottavuutta. Olem-

me siirtyneet maailmanaikaan, jossa suurta yleisöä henkilökohtaisesti koskettavan tieteellisen tiedon julkinen puolustaminen voi johtaa epämiellyttävään palautetulvaan tai karkean ivailun kohteeksi joutumiseen. Vielä aivan oma lukunsa on asiantuntijoiden ja median edustajien välinen, tunnetusti usein poleeminen suhde. Oma alamme ei yleensä ole ollut näiden ilmiöiden keskiössä, mutta silti moni meistäkin on kokenut viestinsä tahallista tai tahatonta vääristelyä tai vähintään epäasianmukaista painottamista julkisessa sanassa.

Vaikka ilmapiirin ajoittainen toksisuus ei sinänsä välttämättä houkuttele tutkimustyön aloittamiseen, on tieteellinen kouluttautuminen omakohtaisen tutkimustyön avulla nykyisin tärkeämpää kuin koskaan. Tällä kouluttautumisella tarkoitan vähintään LT-tutkintoa, mutta mielellään myös sen jälkeistä tieteellistä työtä aina nuorempien tutkijoiden ohjaamiseen saakka. Tutkimusaktiivisuus on oppialallamme ollut

hienoisessa laskussa viime vuosien aikana, mutta suunta on toivottavasti jo kääntymässä. Vain ylläpitämällä tutkimusaktiiviteettiamme voimme uskottavasti vaikuttaa käytävään keskusteluun ja huolehtia siitä, että foorumi ei jää pelkästään koväänisimmille, kotiinpäin vetäville kääremeöljykauppiaille vailla tieteellistä kompetenssia.

Tampereella on tänä syksynä tarkastettu kolme anesthesiologian oppialan väitöskirjaa. Yksikään näistä töistä ei ole ollut läpihuutojuttu. Viivästyksiltä ja pettymyksiltäkään ei ole aina välttytty. Jokainen työ on kuitenkin päättynyt hienosti sujuneeseen väitökseen ja vastaväittäjän kehuihin ja kiitoksiin. Väitöspäivä kaikkinne rituaaleineen on aivan erityinen päivä myös

Oman elämänsä epidemiologit pyrkivät kiihtyvällä tahdilla horjuttamaan tutkijoiden uskottavuutta.

kustokselle, koska sen kuluessa oppii näkemään väittelijän uudessa valossa, aiempaa laajemmassa perspektiivissä. Väittelijä kasvaa paljon henkistä mittaa väitöspäivänään.

Jokainen väitös on juhlan aihe, ja juhlittu täällä totisesti onkin, toki turvavälein ja muutkin tämän ajan rajoitukset huomioiden. Haluan onnitella uusia tohtoreitamme niin täällä Tampereella kuin muissakin Suomen yliopistoissa. Haluan myös muistuttaa kaikista niistä tahoista, jotka mahdollistavat väitöskirjatöiden valmistumisen: tutkimuksen ohjaajat, väitöskirjojen esitarkastajat ja vastaväittäjät tekevät pyyteetöntä työtä joko talkoilla tai korkeintaan säälittävillä korvauksilla. Kuten tiedämme, näitä juttuja ei tehdä rahan vuoksi. Unohtaa ei sovi myöskään nuorten tutkijoiden lähipiiriä, joka saa usein hyvin konkreettisen kokemuksen tutkimustyön tekemiseen liittyvästä työmäärästä ja emootioista.

Toivotan kaikille hyvää joulua ja kestävyyttä vuoteen 2021 näissä poikkeuksellisissa oloissa. Työ valon puolella jatkuu! ■

Lähdeluettelon saa toimitukselta pyydettyä.

